

Cecylia Gajkowska

Wanda Roszkowska-Sykałowa (1923-1994)

Rocznik Towarzystwa Literackiego imienia Adama Mickiewicza 29, 177-178

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Cecylia Gajkowska

WANDA ROSZKOWSKA-SYKAŁOWA (6 I 1923 – 10 V 1994)

Dnia 10 maja 1994 roku zmarła w Warszawie mgr Wanda Roszkowska-Sykałowa, bibliograf, dokumentalista, długoletni pracownik Instytutu Badań Literackich PAN. Urodzona 1 stycznia 1923 roku w Łapach, w województwie białostockim, tu ukończyła szkołę powszechną, gimnazjum i liceum, uzyskując w 1945 roku świadectwo maturalne. Pracę zawodową rozpoczęła W. Roszkowska bardzo wcześnie, jeszcze podczas nauki w szkole średniej. W latach 1941–1944, w okresie okupacji niemieckiej, była zatrudniona w Zakładach Naprawczych Taboru Kolejowego, a w r. 1945 przez krótki okres była nauczycielką w szkole powszechnej w Sokołach, a potem pracowała w magistracie w Łapach.

Od roku 1946 związała się na trwałe z Warszawą, podjęła studia na Wydziale Prawnym Uniwersytetu Warszawskiego, równocześnie pracując zarobkowo w Zarządzie Głównym Polskiego Czerwonego Krzyża, potem w Towarzystwie Kursów Uniwersyteckich. Dyplom magistra praw uzyskała w 1950 roku, ale nie pracowała nigdy w wyuczonym zawodzie.

Do Instytutu Badań Literackich przyszła W. Roszkowska w październiku 1949 r., a już w 1950 znalazła się w zespole prof. Kazimierza Budzyka, który zainicjował reedycję *Bibliografii literatury polskiej* Gabriela Korbuta. To zdecydowało o Jej drodze naukowej. Zajęła się bibliografią i dokumentacją literacką okresu romantyzmu i pod naukowym kierunkiem Irminy Śliwińskiej stała się współautorką trzech tomów – 7, 8 i 9 *Nowego Korbuta*, opublikowanych w latach 1968–1972, opracowała ponadto kilkanaście haseł do serii oświeceniowej. Szybko uczyła się bibliografii, a Jej niezwykła pracowitość, sumienność i odpowiedzialność spowodowały, iż wspólnie z Irminą Śliwińską i Stanisławem Stupkiewiczem opracowała na materiałach *Nowego Korbuta Bibliografię utworów Adama Mickiewicza* (Warszawa 1957) oraz *Józef Ignacy Kraszewski. Zarys bibliograficzny* (Warszawa 1966 jako t. 12 *Nowego Korbuta*). Ale praca w zespole Nowego Korbuta, prowadzona na zasadzie prac zleconych była tylko częścią obowiązków W. Roszkowskiej. Przyjęta na etat w 1952 r. uczestniczyła przez wiele lat w zespole doc. Witolda Suchodolskiego, później prof. Edmunda

Jankowskiego, opracowującym bibliografię zawartości czasopism literackich XIX i XX w. (do 1939 r.) z krótką dwuletnią przerwą w latach 1962–1964, podczas której była członkiem pracowni historycznoliterackiej prof. K. Budzyka i zajmowała się bibliografią bajki litrackiej XIX wieku. Zainteresowania bibliograficzne w połączeniu ze zdobytą już praktyką w *Nowym Korbucie* przyniosły w efekcie bibliografię zawartości „Athenaeum”, pisma wydawanego w latach 1841–1851 przez Józefa Ignacego Kraszewskiego, opatrzoną wnikliwym wstępem (Warszawa 1974).

Zainteresowanie Kraszewskim okazało się trwałe i wzbogaciło dorobek naukowy W. Roszkowskiej. Poświęciła mu dużo czasu, bo poza wygłoszeniem kilku odczytów, opublikowała m.in. artykuły o „Athenaeum” w książce zbiorowej Instytutu *Zwierciadło prasy* (Warszawa 1978) i *Słowniku literatury polskiej XIX wieku* (Warszawa 1991), a ponadto przygotowywała dysertację doktorską *Kraszewski jako wydawca pamiątek*. W miniaturyzacji *Nowego Korbuta* znalazło się kilkadziesiąt haseł opracowanych przez Roszkowską, m.in. również J. I. Kraszewski.

W latach 1970–1974 i 1979 uczestniczyła W. Roszkowska w zbieraniu materiałów do planowanego słownika pseudonimów pisarzy polskich i przygotowywaniu próbnej redakcji haseł dla okresu Młodej Polski, a weryfikacji tych haseł dokonała w 1979 r. Włożyła w to przedsięwzięcie bardzo dużo pracy, tym bardziej żał, iż nie doczekała publikacji jego pierwszego tomu, który ukazał się w końcu 1994 roku.

Po roku 1974 zajęła się W. Roszkowska opracowaniem drugiego wydania *Bibliografii utworów Adama Mickiewicza*. Zadanie to ogromne, przerastające siły jednego człowieka, które jednak podjęła. Do 1983 r. przygotowała maszynopis części pierwszej bibliografii – „Twórczość” – zbierając równocześnie materiały do korespondencji Mickiewicza oraz do działu opracowań. Pracy nie przerwała mimo przejścia na emeryturę i kontynuowała ją, zajmując się korespondencją i przekładami utworów Mickiewicza na języki obce. Śmierć przyszła niespodziewanie... Praca, która miała być w jakimś sensie podsumowaniem dorobku naukowego Roszkowskiej, nie została ukończona. A dorobek jej nie byłby pełny bez ukazania innych jeszcze Jej osiągnięć. Chodzi tu przede wszystkim o współpracę W. Roszkowskiej z „Rocznikiem Literackim”, na łamach którego począwszy od „Rocznika” za rok 1974 ukazywał się *Diariusz wydarzeń kulturalnych*, ostatni za rok 1983 – wydany został w 1991 r., inne pozostały w maszynopisie.

Wanda Roszkowska–Sykałowa była postacią znaną w naszym środowisku, ceniliśmy ją za prawość charakteru i gotowość niesienia bezinteresownej pomocy, za Jej niezwykłą sumienność, a Jej pracowitość była dla nas wzorem do naśladowania. Czynna niemal do ostatniej chwili życia, zmarła dnia 10 maja 1994 r. po krótkiej i bardzo ciężkiej chorobie. Pochowana została w grobie rodzinnym w Łapach.